

Bruselj, 25. november 2024
(OR. en)

16124/24

JEUN 281
SOC 863
EMPL 588
AGRI 829
SUSTDEV 127
EDUC 441

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta

Prejemnik: delegacije

Zadeva: Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o zagotavljanju globalnih priložnosti za mlade, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 25. in 26. novembra 2024.

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o zagotavljanju globalnih priložnosti za mlade, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA,
OB PRIZNAVANJU NASLEDNJEGA:

1. Podeželske skupnosti imajo ključno vlogo pri spodbujanju vizije Evropske unije in so temeljni del identitete Unije. Kot je navedeno v dolgoročni viziji Evropske komisije za podeželska območja EU¹, so „podeželska območja tkivo naše družbe in srce našega gospodarstva“, zato jim je treba nameniti večjo pozornost. Raznolikost krajine, kulture in dediščine je ena bistvenih in opaznih značilnosti podeželskih in oddaljenih območij v Evropi. Življenje na teh območjih lahko prinese številne koristi, vključno z boljšo kakovostjo življenja, uživanjem v naravi in biotski raznovrstnosti, zmanjšanim onesnaževanjem, možnimi nižjimi življenjskimi stroški, varnejšim okoljem² in močnejšimi skupnostmi.

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040, COM(2021) 345 final.

² Spletna statistika Eurostata: Evropa med mesti in podeželjem – kakovost življenja na podeželskih območjih 2022.

2. Evropska unija (EU) si prizadeva, da bi do leta 2040 imela močnejše, bolj medsebojno povezane, odpornejše in uspešnejše podeželske skupnosti³. Kljub sedanjim prizadevanjem obstajajo velike razlike med podeželskimi in mestnimi območji, čeprav na podeželju prebiva 137 milijonov ljudi, kar je približno tretjina prebivalstva EU⁴. Čeprav so podeželske skupnosti bistvene za trajnostni razvoj ter ekonomsko in socialno kohezijo, so tudi pogosto prizadete zaradi odseljevanja, zlasti med mladimi. Zato se večji delež prebivalstva, ki živi na podeželskih in oddaljenih območjih EU, sooča s socialno-ekonomskimi izzivi.
3. Nad prednostmi življenja na podeželskih in oddaljenih območjih lahko prevladajo izzivi, med drugim manj zaposlitvenih možnosti, šibkejša infrastruktura (kar zadeva energijo, promet, mobilnost in informacije), slabši dostop do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, vključno z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, socialnimi storitvami, zdravstvenim varstvom ali športnimi, kulturnimi in prostočasnimi dejavnostmi ter razpoložljivost navedenih storitev. Zato se lahko številni, pogosto mladi, odločijo, da bodo zaradi boljših priložnosti zapustili podeželska in oddaljena območja. To lahko povzroči pomembne spremembe demografskih struktur na določenih geografskih območjih.⁵
4. Čeprav priložnosti za mlade opredeljujejo njihove lokalne razmere, na njihovo življenje vse bolj vplivajo svetovni trendi, kot so podnebne spremembe, digitalizacija, težave z duševnim zdravjem, zaposlitvene in izobraževalne priložnosti ter gospodarske in druge neenakosti. Globalne⁶ priložnosti za mlade na podeželju ponujajo potencial za premostitev vrzeli med njihovim neposrednim okoljem in širšim globalnim vidikom s prilagajanjem strategij in rešitev njihovim lokalnim potrebam in razmeram.⁷

³ Sklepi o dolgoročni viziji za podeželska območja EU, dok. 15631/23.

⁴ Podeželska območja predstavljajo 83 % ozemlja EU. Znašajo 341 milijonov hektarjev (m ha), kar predstavlja 83 % skupne kopenske površine EU. Več kot polovica tega podeželskega območja je oddaljena, kar pomeni, da leži daleč od mest. Mesta, kraji in predmestja skupaj znašajo 17 % kopenske površine EU (70,3 m ha). Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU. Delovni dokument služb Komisije (1. del).

⁵ Urad za publikacije Evropske unije: regionalni letni zbornik Eurostata – izdaja 2023 (Regionalni letni zbornik Eurostata – 2023), 2023.

⁶ Izraz „glokalen“ je podrobneje opredeljen v Prilogi I.

⁷ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

5. Podeželje ni enoten pojem, okolje ali okoliščina⁸. Podeželska in oddaljena območja gostijo raznolike in živahne skupnosti mladih z različnimi potrebami in izzivi. Za to raznolikost so potrebni odgovori in rešitve, prilagojene regionalnim in lokalnim potrebam, ki upoštevajo edinstvene potrebe in sredstva vsakega območja. V zvezi s tem bi bilo treba upoštevati posebnosti najbolj oddaljenih regij, saj njihova otoška lega in izoliranost pogosto povečujeta vrzel med mestnimi in podeželskimi območji. Bistveno je tudi zagotoviti pravično obravnavo in popolno vključenost mladine v podeželskem in mestnem okolju ter razumeti razlike in zmanjšati vrzel med podeželjem in mesti, kjer obstaja, tudi s krepitvijo povezav med podeželskimi in mestnimi območji v vseh državah članicah.
6. Čeprav je poudarek na mladih v Evropski uniji raznolik in širok, obstaja prepričanje, da večina politik, namenjenih mladim, ne namenja dovolj pozornosti vidikom podeželja in da podeželske politike morda ne ustrezajo posebnim potrebam in okoliščinam mladih, ki živijo na podeželskih, oddaljenih, obrobni in manj razvitih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah^{9,10}.

⁸ Delovni dokument služb Komisije – Povzetek ocene učinka skupne kmetijske politike na teritorialni razvoj podeželskih območij (SWD(2021) 398 final).

⁹ Mladinsko partnerstvo med EU in Svetom Evrope: Mladi na podeželju: različni, prezrti in neizpolnjeni.

¹⁰ Člena 174 in 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije priznavata poseben status podeželja, najbolj oddaljenih regij, območij, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regij, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva, ter otoških, čezmejnih in gorskih regij. V tem dokumentu omembe podeželskih in oddaljenih območij vključujejo tudi obrobna, manj razvita območja in najbolj oddaljene regije.

7. Strategija EU za mlade 2019–2027¹¹ kot okvir za evropsko sodelovanje na področju mladinskih politik in evropski cilji mladih¹² se osredotočajo na temeljna področja v zvezi z udeležbo, udejstvovanjem in pomembnim prispevkom mladih v družbi. Cilj mladih #3 se osredotoča na vključujoče družbe, ki ustvarjajo dostopno in odprto okolje za vse mlade, cilj mladih #6 pa na ustvarjanje podeželskih območij, kjer lahko mladi uresničijo svoj potencial¹³.
8. Svet je v sklepih o več priložnostih za mlade na podeželskih in oddaljenih območjih¹⁴ poudaril pomen lokalnih priložnosti in spodbujanja medsektorskih pristopov ter države članice EU pozval, naj spodbujajo in omogočajo aktivno državljanstvo in resnično udeležnost mladih v vsej njihovi raznolikosti na podeželskih in oddaljenih območjih v vseh ustreznih postopkih odločanja, zlasti o zadevah, ki jih zadevajo.
9. Izzivi, povezani s socialno vključenostjo na podeželskih in oddaljenih območjih, so lahko povezani z razpoložljivostjo in dostopom do zemljišč, infrastrukture, digitalnih tehnologij, informacij ter visokokakovostnih, socialnih in zdravstvenih storitev, izobraževanja, mladinskega dela in zaposlitvenih možnosti ter ravni sodelovanja v vseh ustreznih postopkih odločanja. Bistveno je zagotoviti enak dostop do priložnosti za vse brez kakršne koli diskriminacije.

¹¹ Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01).

¹² Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01).

¹³ Resolucija Sveta in predstavnikov držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o določitvi smernic za upravljanje dialoga EU z mladimi, Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, UL C 189, 5.6.2019.

¹⁴ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o več priložnostih za mlade na podeželskih in oddaljenih območjih, UL C 193, 9.6.2020.

10. V petih strategijah za Unijo enakosti, ki jih je sprejela Komisija leta 2020 in 2021¹⁵, ter Sporočilu Komisije o celovitem pristopu k duševnemu zdravju¹⁶ je poudarjen pomen presečnega pristopa. V teh dokumentih je izpostavljeno, da lahko posamezniki hkrati pripadajo eni ali več skupinam v ranljivem položaju, ponazorjena pa je tudi potreba po boju proti večplastnim in presečnim oblikam diskriminacije. To lahko močno vpliva na mlade, vključno s tistimi, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, ki niso homogena skupina, ter „imajo številne identitete, raznolike potrebe, sredstva, ozadja, življenjske zgodbe in interese, pa tudi različne izzive in priložnosti¹⁷“.
11. V sporočilu Komisije o celovitem pristopu k duševnemu zdravju in sklepih Sveta o celovitem pristopu k duševnemu zdravju mladih¹⁸ v Evropski uniji je opredeljena potreba po posebnih ukrepih v zvezi s preprečevanjem, spodbujanjem in podporo na področju duševnega zdravja mladih, ki živijo na podeželskih ali oddaljenih območjih¹⁹.

¹⁵ Strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030; Strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025; Strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025; Akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025; Strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030.

¹⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o celovitem pristopu k duševnemu zdravju (sporočilo o celovitem pristopu k duševnemu zdravju), COM(2023) 298 final.

¹⁷ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vključujočih družbah za mlade, UL C, C/2024/3808, 27.6.2024.

¹⁸ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic o celovitem pristopu k duševnemu zdravju mladih v Evropski uniji. UL C, C/2023/1337, 30.11.2023.

¹⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o celovitem pristopu k duševnemu zdravju, COM(2023) 298 final.

12. V sklepih Sveta o duševnem zdravju²⁰ se priznava, „da so težave z duševnim zdravjem povezane z več oblikami neenakosti, ki zadevajo na primer ljudi v ranljivem položaju, manjšine, marginalizirane skupine in osebe v slabšem socialno-ekonomskem položaju, vključno s tistimi, ki prejemajo dolgotrajno oskrbo, tistimi, ki občutijo osamljenost in družbeno izoliranost, otroki in mladimi, starejšimi, ženskami, LGBTI²¹ osebami, onkološkimi bolniki, invalidi, begunci, migranti, zaporniki in brezdomci“.
13. Ženske in dekleta so ključnega pomena za trajnostni razvoj podeželskih in oddaljenih območij, saj lokalnim skupnostim prinašajo dodano vrednost. Pogosto so gonilna sila inovacij, diverzifikacije in razvoja novih priložnosti²². Vendar so te vloge pogosto spregledane ali nevidne. Številne ženske in dekleta na podeželskih in oddaljenih območjih se še vedno soočajo z izzivi, povezanimi z zaposlovanjem, podjetništvom, možnostmi za kakovostno izobraževanje in usposabljanje, neenako porazdelitvijo obveznosti oskrbe, dostopom do zemljišč, vzgojo in varstvom predšolskih otrok, dolgotrajno oskrbo in zdravstvenimi storitvami ter nezadostno zastopanostjo pri odločanju.^{23,24}

²⁰ Sklepi Sveta o duševnem zdravju, dok. 15971/23, točka 24.

²¹ Glej strategijo Komisije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025, COM(2020) 698 final.

²² Evropska investicijska banka, Podpora za podjetnice: dokazi na podlagi anket, zakaj je smiselna (*European Investment Bank, Support for female entrepreneurs: Survey evidence for why it makes sense*), november 2022, ISBN: 978-92-861-5378-5.

²³ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

²⁴ Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, Deveto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji (deveto kohezijsko poročilo), marec 2024.

14. EU priznava, da na demografske spremembe med drugim vplivajo življenjske odločitve posameznikov in družin, ter poudarja, da so potrebne podpirne javne politike, ki bodo mladim omogočile, da v celoti uresničijo svoj potencial. V sporočilu z naslovom „Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje“²⁵ je izpostavljeno zlasti, da je treba mlade generacije nujno podpreti pri dostopu do kakovostnih delovnih mest, cenovno dostopnih stanovanj in dostojnega življenjskega standarda.
15. Podeželske in manj razvite regije se lahko soočajo zlasti s staranjem prebivalstva, nizko stopnjo izobrazbe, krčenjem delovne sile, odseljevanjem mladih in tveganjem, da se znajdejo v „pasti nerazvoja talentov“²⁶, kar zmanjšuje njihovo sposobnost za izgradnjo trajnostnih gospodarstev, pa tudi ovira njihovo konkurenčnost in rast. V sporočilu Komisije z naslovom „Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah“ je poudarjeno, da je treba te regije preoblikovati v živahna gospodarstva, ki temeljijo na talentih, pri čemer je treba graditi na lokalnih prednostih podeželskih regij. Za obravnavanje teh izzivov je potrebna prilagojena podpora za opolnomočenje mladih, izboljšanje dostopa do izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja, okrepitev dostopa do inovacij in zmogljivosti za usposabljanje, naložbe v ustvarjanje kakovostnih zaposlitvenih možnosti in spodbujanje socialne vključenosti. Zagotavljanje, da imajo ljudje, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, vključno z mladimi, priložnost za uspeh, je bistveno za zmanjšanje teritorialnih razlik in krepitev socialne kohezije po vsej EU.^{27,28}

²⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje (nabor orodij Komisije za demografijo), COM(2023) 577 final.

²⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah (sporočilo o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov), COM(2023) 32 final.

²⁷ Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, Deveto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji (deveto kohezijsko poročilo), marec 2024.

²⁸ Urad za publikacije Evropske unije: regionalni letni zbornik Eurostata – izdaja 2023.

16. Kohezijska politika in, v kontekstu podeželja, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) imata pomembno vlogo pri podpiranju držav članic in regij pri njihovih prizadevanjih za boljši razmislek o številnih razvojnih izzivih, potrebah po reformah ter različnih socialno-ekonomskih in teritorialnih razlikah z zagotavljanjem ciljno usmerjene podpore, osredotočene na posebne potrebe vsake regije. Ob upoštevanju asimetričnega učinka izzivov, ki jih prinašajo zeleni in digitalni prehod, demografske preobrazbe, spreminjajoči se svetovni gospodarski trendi ali podnebne spremembe, lahko evidentiranje potreb po infrastrukturi, človeškem kapitalu in storitvah olajša učinkovitejše načrtovanje sredstev EU v najbolj oddaljenih, redko poseljenih, otoških, gorskih in obmejnih regijah ter na podeželju. To lahko prispeva k diverzifikaciji zaposlitvenih možnosti ter izboljšanju formalnega in neformalnega izobraževanja in usposabljanja, tudi s podporo digitalizaciji, tako da postanejo podeželske in oddaljene regije privlačnejše za življenje in delo, s čimer se zagotovi njihov trajnostni razvoj.²⁹

²⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o devetem poročilu o koheziji (sporočilo o devetem kohezijskem poročilu), COM (2024) 149 final, ter deveto kohezijsko poročilo.

17. V globalnem akcijskem načrtu Združenih narodov „Desetletje družinskega kmetovanja“ (2019–2028)³⁰ je poudarjeno, da je za zagotovitev generacijske trajnostnosti družinskega kmetovanja bistveno opolnomočiti mlade, zlasti mlade ženske, z olajšanjem dostopa do zemljišč, naravnih virov, informacij, izobraževanja, infrastrukture, finančnih storitev, trgov in vključevanja v procese oblikovanja politik, povezane s kmetijstvom. Mladi kmetje lahko z olajšanjem medgeneracijskega prenosa tradicionalno lokalno znanje kombinirajo z inovativnimi praksami, da bi spodbudili svojo ključno vlogo pri vključujočem razvoju podeželja. Negativni trend staranja populacije kmetov lahko ogrozi sposobnost preživetja podeželskih območij, zato ima lahko krepitev oblik podpore za mlade kmete in podjetnike, pomoč pri začetku kmetijskih dejavnosti, spodbujanje prenosa kmetij in povečanje privlačnosti kmetijstva za mlajšo generacijo skupaj s skupno kmetijsko politiko (SKP) pomembno vlogo pri generacijski pomladitvi.
18. V „Priporočilu OECD o ustvarjanju boljših priložnosti za mlade“ se poziva k ciljno usmerjenim ukrepom za podporo mladim v ranljivih in prikrajšanih okoliščinah. To vključuje zagotavljanje integriranih socialnih, zdravstvenih, stanovanjskih in zaposlitvenih storitev, prilagojenih lokalnim razmeram. V priporočilu je izpostavljen pomen naložb v izobraževanje, stanovanja in zdravje mladih na podeželju, skupaj s sodelovanjem med deležniki, da bi ustvarili spodbudno okolje za njihov uspeh.³¹

³⁰ FAO in IFAD. 2019 Desetletje družinskega kmetovanja Združenih narodov 2019–2028. Globalni akcijski načrt. Rim.

³¹ OECD, Priporočilo Sveta o ustvarjanju boljših priložnosti za mlade, zasedanje Sveta na ministrski ravni, 9.–10. junij 2022, JT03497457.

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

19. Nezadostna sposobnost podeželskih regij, da pritegnejo talente³², ali dostop do infrastrukture in kakovostnih storitev, povezanih z vsakdanjim življenjem, po vsej Evropi močno ovira blaginjo in socialno-ekonomski razvoj mladih na podeželju. To lahko omeji povezljivost mladih na podeželju ter njihov dostop do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja, zaposlitve, zdravstvenega varstva, stanovanj, socialnih storitev, mladinskega dela, kulture, športa in prostočasnih dejavnosti ter ovira njihove socialno-ekonomske priložnosti in s tem njihovo svobodo prebivanja³³.
20. Številni mladi, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, se soočajo z ovirami pri dostopu do učenja in pomanjkanjem ozaveščenosti o priložnostih, povezanih z digitalnimi storitvami in platformami, kar povzroča višjo stopnjo osamitev in morebitno digitalno vrzel med podeželskimi in mestnimi območji. Digitalni dostop, zaposlitvene in digitalne spretnosti lahko spodbudijo lokalno opolnomočenje in vključevanje.^{34,35} Za mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), so lahko te ovire še posebej škodljive, saj omejena digitalna povezljivost dodatno omejuje njihovo zmožnost iskanja izobraževanja, zaposlitve in usposabljanja, kar povečuje njihovo socialno in ekonomsko osamitev. Odpravljanje digitalnega razkoraka je bistveno za ponovno vključitev mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in njihovo opremljanje s spretnostmi, potrebnimi za udeležbo v sodobni delovni sili. V okrepljenem jamstvu za mlade³⁶ je poudarjen pomen podpiranja mladih, zlasti tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, k lokalnemu vključevanju na trg dela, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih, in sicer z zagotavljanjem potrebnih priložnosti na lokalni in regionalni ravni, s čimer se jim olajša, da ostanejo na teh območjih.

³² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah (sporočilo o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov), COM(2023) 32 final, 2023.

³³ Letta, E. (2024) Mnogo več kot le trg – hitrost, varnost, solidarnost – krepitev enotnega trga za trajnostno prihodnost in blaginjo vseh državljanov EU (*Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*), april 2024.

³⁴ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

³⁵ Sporočilo o 9. kohezijskem poročilu in 9. kohezijsko poročilo.

³⁶ Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (2020/C 372/01).

21. Na številnih podeželskih in oddaljenih območjih po vsej Evropi se mladi, zlasti ženske in mladi invalidi, soočajo z razlikami pri dostopu do formalnega in neformalnega izobraževanja in usposabljanja ter do priložnosti za priložnostno učenje v primerjavi z mestnimi območji, srečujejo pa se tudi z velikimi ovirami pri osebnem in poklicnem razvoju. Omejen dostop do visokokakovostnih programov izobraževanja in usposabljanja ter njihova razpoložljivost ne le zastrujeta vrzel v spretnostih, temveč lahko privedeta tudi do bega možganov in povečanja stopnje brezposelnosti med mladimi na podeželju, ki na svojem območju težko najdejo zaposlitev, ustrezno njihovim kvalifikacijam.
22. Dostop do lokalnih in celovitih informacij o lokalnih, regionalnih in nacionalnih programih in možnostih financiranja ter programih in možnostih financiranja EU je bistven za razvoj in opolnomočenje mladih na podeželju. Vertikalne in horizontalne jezikovne ovire lahko ovirajo njihovo sposobnost učinkovitega razumevanja teh dokumentov in njihove uporabe, kar mladim na podeželju omejuje dostop do pobud EU³⁷³⁸. Učinkovito razširjanje informacij se lahko podpre z medsektorskim sodelovanjem, ki pomaga pri premagovanju teh ovir ter spodbuja krepitev zmogljivosti in lokalna omrežja. To je bistvenega pomena za zagotovitev enakopravnejše udeležbe in čim večje povečanje koristi programov EU, kot so Erasmus+, Evropska solidarnostna enota in LEADER, ter možnosti financiranja mladih na podeželju po vsej Evropi na vseh ravneh.
23. Geografski dejavniki lahko ovirajo dostop mladih do zaposlitve in cenovno dostopnih stanovanjskih priložnosti ter boljše povezljivosti, kar ustvarja negotovost, večjo odvisnost od finančnih virov ter spodbudo za mobilnost in urbanizacijo na lokalni ravni.

³⁷ Moxon D., Bárta O. (2024). Rezultati faze posvetovanja EUYD10: potrebujemo mlade (EUYD10 Results of the Consultation Phase: We Need Youth). DOI: 10.5281/zenodo.10656746.

³⁸ Akcijski načrt EU za podeželje je omenjen v sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040“, COM (2021) 345 final.

24. Podeželske mladinske skupnosti se lahko soočajo z izzivi, kot so nižja stopnja izobrazbe, brezposelnost ali pomanjkanje dostojnih delovnih pogojev. Poleg tega lahko neustrezen dostop do mladinskega dela, mladinskih organizacij, prostorov skupnosti ter kakovostnih družbenih, kulturnih, športnih in prostočasnih dejavnosti povzroči težave pri ustvarjanju ali ohranjanju skupnosti ali vključevanju vanje. Ti dejavniki lahko zmanjšajo priložnosti za socialne interakcije, kar lahko negativno vpliva na dobro počutje, občutek izolacije in osamljenosti ter lahko privede do šibkih podpornih sistemov.
25. Mladi, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, se lahko soočajo z nezadostnimi podpornimi storitvami, tudi na področju duševnega zdravja³⁹. Težave z duševnim zdravjem lahko negativno vplivajo na njihovo izobraževanje, zaposlovanje in socialno varnost. Med njimi so občutek izključenosti, ki ima za posledico negativne občutke osamitve; ustrahovanje in nadlegovanje s strani vrstnikov na spletu in zunaj njega; prekomerna uporaba medijev, strah, da bi kaj zamudili, in povečana izpostavljenost zasvojenosti. Obenem ti mladi nimajo dostopa do struktur, ki bi jim lahko pomagale, da bi se izognili tem grožnjam in si po njih opomogli, zato še vedno obstajata tesnoba in depresija, številne težave z duševnim zdravjem pa se ne zdravijo.
26. Zdravo in dolgo življenjsko dobo določajo številni dejavniki, vključno s spodbujanjem zdravja in preprečevanjem bolezni, dostopom do zdravstvenih storitev, življenjskimi in delovnimi pogoji, vrstami poklicev ter okolico. Čeprav podeželska območja prinašajo koristi za zdravje, kot sta boljša kakovost zraka in bližina naravi, imajo mestne regije običajno večje število in raznolikost zdravstvenih ustanov⁴⁰. Pomanjkanje kakovostnih zdravstvenih storitev je povezano s težavami pri preprečevanju in zdravljenju zdravstvenih težav. Poleg tega lahko, čeprav kmetijstvo ponuja mnogotere zaposlitvene možnosti na številnih podeželskih območjih, poklici, kot je kmetijstvo, nevarno ali škodljivo vplivajo na telesno zdravje⁴¹. Zato je bistveno vlagati v tehnologije za olajšanje dela in izboljšanje dela.

³⁹ Sporočilo o celovitem pristopu k duševnemu zdravju, COM(2023) 298 final.

⁴⁰ Regionalni letni zbornik Eurostata 2023.

⁴¹ EU mreža za SKP: podpora zdravju in dobremu počutju evropske kmetijske delovne sile (*EU CAP Network: Supporting the health and well-being of Europe's agricultural workforce*), Policy Insight, junij 2023.

27. Mladi invalidi, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, se lahko soočajo z znatnimi ovirami, ki vplivajo na njihovo kakovost življenja in priložnosti, kot so omejen dostop do vključujočega in visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja ter specializiranega zdravstvenega varstva, pa tudi neustrezen promet in povezljivost. Ti izzivi poudarjajo potrebo po ciljno usmerjenih ukrepih za boljšo podporo tem skupinam^{42,43}.
28. Čeprav imajo mladi na podeželju, vključno z ženskami, velik potencial za inovacije in gospodarski razvoj, se lahko soočajo z ovirami pri dostopu do finančnih sredstev ter izvajanju zapletenih finančnih in birokratskih postopkov. Zato so lahko ključnega pomena dostopni in jasni mehanizmi financiranja, skupaj s ciljno usmerjenimi naložbami v podporo podjetništvu, vključno s kmetovanjem, med mladimi na podeželju.^{44,45,46}
29. Mladi na podeželskih in oddaljenih območjih se pogosto srečujejo z edinstvenimi izzivi na področju trajnostnosti, ki jih zastruje vse hujša podnebna kriza, kar znatno vpliva na njihovo vsakdanje življenje. V primerjavi z vrstniki v mestih so pogosto bolj dovzetni za okoljska ali podnebna vprašanja. Potrebujemo okrepljen dostop do trajnostnih virov in rešitev, kar še povečuje njihovo ranljivost za okoljske grožnje. Kot je izpostavljeno v agendi ZN za trajnostni razvoj do leta 2030⁴⁷, to pomanjkanje dostopa mladih ne ovira le pri reševanju perečih vprašanj glede trajnostnosti, temveč tudi preprečuje njihov prispevek k blažitvi podnebne krize. Poleg tega za ustrezno obravnavo in premagovanje teh izzivov v svojem okolju potrebujejo dostop do kakovostnega formalnega in neformalnega izobraževanja in usposabljanja, da bi pridobili potrebne spretnosti in kompetence.

⁴² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (strategija EU o pravicah invalidov), COM(2021) 101 final.

⁴³ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

⁴⁴ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

⁴⁵ Evropski sklad za regionalni razvoj, Interreg Europe, poročilo o politiki: Kako spodbuditi podjetništvo na podeželju? (*How to boost entrepreneurship in rural areas?*) April 2020.

⁴⁶ Evropska komisija: Ocena, kako strateški načrti SKP prispevajo k ciljem dolgoročne vizije za podeželska območja EU (*Taking stock of how CAP Strategic Plans contribute to the objectives of the long-term vision for the EU's rural areas*), junij 2023.

⁴⁷ Združeni narodi: A/RES/70/1, Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (*A/RES/70/1, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*).

30. Stalen razvoj z udeležbo lokalnega prebivalstva je bistvenega pomena za razvoj podeželja, zato je potrebna trdna podlaga za smiselno udeležbo mladih na podeželskih in oddaljenih območjih. Mlade na podeželju bi bilo treba priznati kot ključnega deležnika pri razvoju podeželja, politike pa bi morale biti oblikovane tako, da bi ustrezale njihovim potrebam in željam z zagotavljanjem njihovega stalnega vključevanja in vpliva v postopkih odločanja na vseh ravneh. Kot je opredeljeno v paktu za podeželje⁴⁸, je treba kot ključni cilj opredeliti krepitev glasu podeželskih območij in jih uvrstiti višje na lokalni, regionalni in nacionalni politični agendi ter politični agendi EU.
31. Mladi na podeželskih in oddaljenih območjih so lahko gonilo sprememb na bolje, zlasti v svojih skupnostih, saj spodbujajo razvoj na digitalnem, socialnem in gospodarskem področju. Vendar se mladi na podeželju kljub svojemu potencialu pogosto soočajo z velikimi ovirami pri polnem uresničevanju svojih vodstvenih sposobnosti in dostopu do priložnosti za rast. Premagovanje teh izzivov je bistveno za izkoriščanje vodilnega potenciala mladih na podeželju in njihovo opolnomočenje, da bi bili gonilo trajnostnega razvoja v svojih skupnostih, s čimer bi spodbudili vključujočo rast in odpornost po vsej Evropi.

⁴⁸ Evropska komisija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja: Odprto pismo o začetku izvajanja pakta za podeželje (*Open letter on the launch of the Rural Pact*), 17. december 2021.

32. Na mladinski konferenci EU septembra 2024 v Budimpešti⁴⁹ so mladi predlagali, da bi naredili podeželska in oddaljena območja živahnejša in privlačnejša za mlade, tako da bi:
- i) spodbujali smiselno udeležbo mladih na podeželju, zlasti pri vprašanjih, povezanih z okoljsko trajnostnostjo ter duševnim in telesnim zdravjem;
 - ii) spodbujali podporne podeželske skupnosti, izpodbijali predsodke, vzpostavili dostopen medgeneracijski dialog in skupne prostore ter krepili vizije glede prihodnosti;
 - iii) povečali dostop do infrastrukture, prilagojene potrebam mladih, kot na primer dostop do internetne povezljivosti, informacij, prevoza, čiste energije ter storitev na področju telesnega in duševnega zdravja;
 - iv) ozaveščali o alternativnih zaposlitvenih poteh, kot sta delo na daljavo in inovativno kmetovanje.
33. Na mladinski konferenci EU v Budimpešti⁵⁰ so mladi poudarili tudi, da bi morali instrumenti EU ter nacionalni in lokalni instrumenti ustrezati potrebam, stvarnim okoliščinam, zmogljivostim in sredstvom mladih s podeželskih in oddaljenih območij ter
- i) zagotavljati podporo za udeležbo mladih v okviru razvoja podeželja in odločanja, na primer prek mladinskih ambasadorjev, svetovalnih odborov, lokalnih mladinskih svetov in participativnega oblikovanja proračuna;
 - ii) podpirati podjetništvo na podeželju, vključno s kmetijstvom, z ozaveščanjem o obstoječih programih EU in nacionalnih programih, mentorstvom, spodbujanjem digitalne preobrazbe in spodbujanjem uporabe finančnih spodbud, kot so davčne olajšave ali možnosti sofinanciranja;

⁴⁹ Bárta O., Moxon D. (2024). Mladinska konferenca EUYD10 EU v Budimpešti, Madžarska. Končno poročilo konference (*EUYD10 EU Youth Conference in Budapest, Hungary. Final Conference Report*). DOI: 10.5281/zenodo.13836827.

⁵⁰ Bárta O., Moxon D. (2024). Mladinska konferenca EUYD10 EU v Budimpešti, Madžarska. Končno poročilo konference (*EUYD10 EU Youth Conference in Budapest, Hungary. Final Conference Report*). DOI: 10.5281/zenodo.13836827.

- iii) spodbujati mladim prijazne platforme za dostop do informacij o mladinskih programih, kakovostnih zaposlitvenih možnostih in financiranja ter vzpostaviti vseevropsko kampanjo za spodbujanje enakega dostopa do dela;
- iv) spodbujati kakovostne priložnosti za učenje in mladinske pobude, ki razširjajo izkušnje mladih na podežlju, kot so izmenjave med mladimi iz mesta in s podeželja, podnebni projekti, mobilni mladinski delavci in mladinski delavci na terenu ter sodelovanje v organizacijah podeželske mladine;
- v) izboljšati dostop do storitev in informacij v zvezi z duševnim zdravjem z navdihujočimi lokalnimi ukrepi in spodbujanjem dialoga o obstoječih možnostih in instrumentih financiranja.

ZATO POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE, NAJ NA USTREZNIH RAVNEH:

- 34. Po potrebi prispevajo k opredelitvi, razvoju, spremljanju in zagotavljanju pravičnega in enakega dostopa za mlade, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, do infrastrukture, informacij, povezljivosti in storitev na lokalni ravni, pa tudi ukrepov za izboljšanje dostopnosti, povezane z njihovim vsakdanjim življenjem.
- 35. Okrepijo prizadevanja za povečanje razpoložljivosti in dostopa do digitalne infrastrukture in storitev na podeželskih in oddaljenih območjih, zlasti z zagotavljanjem podpore za elektronske naprave in druge digitalne zadeve, vzpostavitvijo visokokakovostne širokopasovne pokritosti, izboljšanjem digitalne pismenosti in kibernetske varnosti ter izmenjavo dobrih praks med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi, kjer je to ustrezno⁵¹.

⁵¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt za digitalno izobraževanje 2021–2027 – Novi temelji za izobraževanje in usposabljanje v digitalni dobi, COM(2020) 624 final.

36. Nadalje podprejo medsektorsko sodelovanje med lokalnimi kakovostnimi ustanovami za izobraževanje in usposabljanje, socialnimi, zdravstvenimi, kulturnimi ustanovami, ustanovami za varstvo mladih, mladinsko delo, šport in prosti čas, ki lahko koristijo mladim, živečim na podeželskih in oddaljenih območjih, da se jim zagotovijo pravični pogoji za osebni razvoj in dobro počutje v njihovem okolju, hkrati pa spodbuja fizična in digitalna dostopnost teh ustanov in z njimi povezanih storitev⁵².
37. Spodbujajo oblasti, zlasti na lokalni ravni v podeželskih in oddaljenih območjih, naj olajšajo udeležbo mladih na podeželju, na primer z ustanovitvijo mladinskih svetov in vzpostavitev postopkov za sprejemanje odločitev, ki bi lahko delovali kot posvetovalni in svetovalni organi ter organi za dajanje pobud. Oblasti bi lahko prispevale k učinkovitemu vključevanju mladih v vse postopke odločanja na področjih, ki jih najbolj zadevajo, kot so vprašanja v zvezi z izobraževanjem, zaposlovanjem, socialno vključenostjo, infrastrukturo, stanovanji, povezljivostjo, zdravstvenim varstvom (zlasti duševnim zdravjem) in okoljem, ter okrepile zaupanje v demokratične procese.
38. Spodbujajo vzpostavitev in delovanje varnih in vključujočih mladinskih centrov in prostorov na podeželskih in oddaljenih območjih ter po potrebi omogočajo stalno podporo že obstoječim varnim in vključujočim mladinskim centrom ter medgeneracijski interakciji. Nadalje okrepijo pobude in programe za opolnomočenje in podporo vseh oblik mladinskega dela in mladinskih organizacij, da bi priznali njihovo ključno vlogo pri nagovarjanju mladih, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah.
39. Spodbujajo lokalni dialog o razvoju podeželja za razpravo o prihodnosti območja in trajnostnih rešitvah, v kateri sodelujejo mladi, institucije, ki zastopajo različna področja politike, skupaj z lokalnimi oblastmi ter socialni in gospodarski deležniki, da bi upoštevali cilj dolgoročne vizije Komisije za podeželska območja EU⁵³.

⁵² Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

⁵³ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

40. Spodbujajo pobude za podporo za nadarjene posameznike, ki zajemajo celovit pristop k spodbujanju in izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov tekom njihovega življenja, in sicer z usposabljanjem mladinskih delavcev, izobraževalcev in strokovnjakov, da bi priznali raznolike talente mladih. Opolnomočijo mlade, da nadgrajujejo svoje spretnosti, talente in sposobnosti, ne glede na posebne ovire, s katerimi se lahko srečujejo na podeželskih in oddaljenih območjih.⁵⁴
41. Spodbujajo lokalno in po potrebi regionalno zaposlovanje mladih, vključno z osredotočanjem na mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), z ozaveščanjem in omogočanjem ustvarjanja raznolikih zaposlitev in možnosti na podeželskih in oddaljenih območjih, s poudarkom na diverzifikaciji in razvoju priložnosti v različnih sektorjih, kot so kmetijstvo, proizvodnja, digitalizacija, prilagajanje podnebnim spremembam in storitve, ter zagotavljanjem podpore za razvoj spretnosti in programov usposabljanja, prilagojenih lokalnim gospodarskim dejavnostim.
42. Spodbujajo izvajanje okrepljenega jamstva za mlade na podeželskih in oddaljenih območjih, na primer s pregledom storitev, ki so na voljo mladim, in odpravljanjem vrzeli prek mobilnih spletnih storitev ali točk „vse na enem mestu“.
43. Preučijo načine za privabljanje in zadržanje mladih na podeželskih in oddaljenih območjih, s posebnim poudarkom na mladih ženskah, v skupnostih, da se zagotovita njihova dolgoročna gospodarska blaginja in vitalnost, ter po potrebi razmislijo o medsektorskih sredstvih za njihovo podporo.

⁵⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, COM(2023) 32 final.

44. Preučijo in podprejo pobude, namenjene medgeneracijskemu sodelovanju in solidarnosti, in sicer z omogočanjem dialogov in zagotavljanjem podrobnih informacij o dobrih praksah, da bi mladi na podežlju lažje uspevali na lokalni ravni.
45. Razvijajo, krepijo in vzdržujejo podpirne programe za telesno in duševno zdravje, prilagojene potrebam mladih v podeželskih in oddaljenih skupnostih, z zagotavljanjem podpornih mrež na spletu in zunaj njega, na primer psiholoških in drugih preventivnih storitev v šolah in mladinskih centrih za boj proti ustrahovanju in odvisnosti.

ZATO POZIVAJO EVROPSKO KOMISIJO, NAJ V SKLADU Z NAČELOM
SUBSIDIARNOSTI:

46. Preučijo načine za olajšanje dostopa do pobud in instrumentov EU, namenjenih mladim na podežlju, s poudarkom na odpravi jezikovnih in upravnih ovir. Po potrebi poenostavi besedilo, da bo bolj prijazno mladim, in zmanjša nepotrebno birokratsko breme, s čimer bo mladim na podežlju omogočen lažji dostop do teh podpornih mehanizmov in informacij, med drugim prek evropskega mladinskega portala. Informacije in instrumente bi bilo treba zagotoviti tudi v oblikah, ki so dostopne mladim invalidom.
47. V okviru vključevanja mladih poveča prepoznavnost mladih na podežlju v programih EU z mladinsko komponento in v strategiji EU za mlade po letu 2027 ter po potrebi uporabi pregled z vidika mladih na evropski ravni pri oblikovanju posebnih in konkretnih ukrepov, namenjenih vsem mladim, tudi tistim, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih.

48. Preuči možnosti za boljše ciljno usmerjanje in čim večjo uporabo obstoječih finančnih mehanizmov ter po potrebi možnosti za preusmeritev pobud v sodelovanju z ustreznimi deležniki, da bi mladim podeželskim podjetnikom, med drugim mladim kmetom, pomagali pri ustanavljanju, ohranjanju in širitvi njihovih podjetij, pri čemer je treba upoštevati tudi strukturne omejitve, s katerimi se lahko srečujejo pri dostopu do finančnih sredstev. Poleg tega spodbuja obstoječa orodja, kot je Rural Toolkit (zbirka orodij za podeželje)⁵⁵, med mladimi na podeželskih in oddaljenih območjih ter podpira sodelovanje med vsemi podjetniki na podeželskih in oddaljenih območjih. To bo pomagalo zagotoviti prihodnje zaposlitvene priložnosti na podeželskih območjih ter spodbudilo gospodarsko odpornost in vitalnost.
49. Omogoča izvajanje ocene teritorialnega učinka, vključno s preverjanjem učinkov ukrepov na podeželje z ocenjevanjem pričakovanega učinka glavnih pobud EU na podeželska in oddaljena območja, in s spodbujanjem podobnih pristopov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi zagotovili koherentnost, doslednost in dopolnjevanje med politikami in instrumenti, ki zajemajo vprašanja, ki so pomembna za podeželska območja.
50. Še naprej pridobiva znanje in izvaja z dokazi podprte raziskave o mladih, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, z uporabo obstoječih orodij, kot je mladinski wiki, in študij, med drugim v sodelovanju z mladinskim partnerstvom med EU in Svetom Evrope.
51. Si še naprej prizadeva za ozaveščanje in povečanje udeležbe morebitno premalo zastopanih skupin, kot so mladi na podeželskih in oddaljenih območjih, v mladinskem dialogu EU in drugih ustreznih pobudah EU, kot so pobuda Interreg Volunteer Youth (IVY), pobuda EUTeens4Green in projekt Youth4OutermostRegions.

⁵⁵ Sporočilo o dolgoročni viziji za podeželska območja EU.

ZATO POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

52. Poudarijo in priznajo strateško vlogo mladih, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, pri doseganju zelenega, pravičnega in vključujočega prehoda, ohranjanju prehranske in podnebne varnosti s spodbujanjem biotske raznovrstnosti in oživljanja podeželja, ustvarjanjem visokokakovostnih delovnih mest ter vključevanjem mladih v preoblikovanje.⁵⁶
53. Zagotovijo enakopravne priložnosti za učenje jezikov z omogočanjem meddržavnega sodelovanja, priložnosti za formalno, neformalno in priložnostno učenje ter ustrezno jezikovno usposabljanje s poudarkom na vsakdanji rabi.
54. V sodelovanju z ustreznimi sektorji krepijo pogoje za uspeh mladih na lokalni ravni s podpiranjem pobud, ki učinkovito uporabljajo lokalne vire in infrastrukturo za ustvarjanje trajnostnih možnosti preživljanja na podeželskih in oddaljenih območjih, vključno z najbolj oddaljenimi regijami, ter s spodbujanjem razvoja ustreznih stanovanjskih pobud, prilagojenih potrebam mladih, ki živijo na teh območjih.
55. Učinkovito spodbujajo generacijsko pomladitev⁵⁷ in podpirajo mlade podjetnike, med drugim mlade kmete na podeželskih in oddaljenih območjih, s povečanjem razpoložljivosti in dostopnosti zagonske podpore. Zagotovijo ciljno usmerjene informacije, dostop do prostorov, infrastrukture, finančne podpore in sredstev ter dostop do programov usposabljanja in mentorstva, ki tistim, ki želijo postati podjetniki, med drugim mladim kmetom, omogočajo, da z zaupanjem premagajo začetne ovire in ustanovijo svoja podjetja, s čimer bi oživili podeželska gospodarstva ter spodbudili trajnostni razvoj in inovacije po vsej Evropi.

⁵⁶ Informacijska mreža o prehranski varnosti (FSIN) in Svetovna mreža za boj proti prehranskim krizam, Globalno poročilo o prehranski krizi za leto 2024 (*Food Security Information Network (FSIN) and Global Network Against Food Crises, 2024 Global report on food crisis*). GRFC 2024, Rim.

⁵⁷ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Povzetek strateških načrtov SKP za obdobje 2023–2027: skupna prizadevanja in skupne ambicije, Bruselj, 23.11.2023, COM(2023) 707 final.

56. Okrepijo medsektorsko sodelovanje na področju formalnega in neformalnega izobraževanja in usposabljanja z večjim poudarkom na izpopolnjevanju in razvoju človeških virov, izboljšanju delovnih pogojev ter povečanju razpoložljivosti in dostopa do objektov in opreme za ustanove za izobraževanje in usposabljanje na območjih, ki se soočajo z največjimi težavami.
57. Zagotovijo dejavno udeležbo mladih na podeželju in ustreznih organizacij v političnih razpravah in odločanju na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU, in sicer tako, da sodelujejo pri oblikovanju, izvajanju in ocenjevanju ustreznih politik ter po možnosti z zagotavljanjem celovitih, posodobljenih in razčlenjenih podatkov o mladih na podeželju, med drugim mladih kmetov, s čimer se oblikovalcem politik omogoči, da bolje usmerijo politike in intervencije ter zanje oblikujejo prilagojene rešitve. Sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje vpliva negativnih demografskih trendov, ki vplivajo na življenje mladih, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, med drugim mladih kmetov.
58. Okrepijo čezmejno sodelovanje in instrumente EU na področju duševnega in telesnega zdravja s spodbujanjem raziskav na področju duševnega zdravja, razvojem skupnih metod spremljanja in preprečevanja za manj razvita območja ter izmenjavo dobrih praks v zvezi s širjenjem storitev na področju duševnega zdravja na podeželskih in oddaljenih območjih.

V teh sklepih veljajo naslednje opredelitve pojmov:

„podeželska območja“ so lokalne upravne skupnosti zunaj urbanih grozdov, za katere so značilni zlasti manjša gostota prebivalstva, specifična družbeno-geografska in kulturna podoba, bližina naravnih virov in zato drugačne gospodarske možnosti, a imajo hkrati prepoznane potrebe po nadaljnjem izboljšanju specifičnih storitev za mlade in splošno prebivalstvo;

kazalniki „kakovosti življenja“ zajemajo najrazličnejše teme/razsežnosti, vključno z materialnimi življenjskimi pogoji, zaposlitvijo, izobraževanjem, zdravjem, družbenimi interakcijami, varnostjo in zaščito, zaupanjem, diskriminacijo in okoljem;

„preverjanje učinkov ukrepov na podeželje“ pomeni pregled politik z vidika podeželja, da bi te politike postale primerne za tiste, ki živijo in delajo na podeželju. Evropska komisija je v okviru agende „za boljše pravno urejanje“ vzpostavila mehanizem preverjanja učinkov ukrepov na podeželje, da bi ocenila učinek glavnih zakonodajnih pobud EU na podeželska območja;

„oživitev podeželja“ je način za pozitivno preobrazbo podeželskih območij za sedanje in prihodnje generacije;

„podeželje“ pogosto ni opredeljen pojem, vendar za namene tega dokumenta pomeni dve geografski ravni: podeželska območja (klasifikacija na ravni lokalne upravne enote) in pretežno podeželska regija (klasifikacija regij na ravni nomenklature statističnih teritorialnih enot-3 (NUTS-3)). Tako podeželska območja kot pretežno podeželska območja so opredeljena na enak način: večina njihovega prebivalstva živi v podeželskih mrežnih celicah. Klasifikacija lokalnih upravnih enot opredeljuje stopnjo urbanizacije, klasifikacija regij na ravni NUTS-3 pa se nanaša na regionalno tipologijo med mesti in podeželjem;

„oddaljena območja“ so lokalne in regionalne upravne skupnosti, večinoma zunaj urbanih grozdov, za katere je značilen težaven fizični dostop, večinoma zaradi geografskih/naravnih ločnic (med drugim otoki in/ali gore) ter omejenega ali manj pogostega javnega prevoza in/ali težavne digitalne povezljivosti. Tudi ta območja imajo lahko značilnosti zgoraj opredeljenih „podeželskih območij“. Najbolj oddaljene regije EU, kot so določene v členu 349 PDEU, prav tako štejejo za oddaljene regije;

izraz „glokalen“ opisuje nemoteno povezavo lokalnega in globalnega; celovito povezanost, ki jo ustvarjajo potovanja, podjetja in komunikacije, ter pripravljenost in sposobnost razmišljanja na globalni in ukrepanja na lokalni ravni. Koncept glokalizacije zajema dinamično, kontingentno in dvosmerno dialektiko med globalnim in lokalnim (Swyngedouw (2004)). Med najbolj perečimi globalnimi trendi, ki vplivajo na mlade, so podnebne spremembe, ki nesorazmerno vplivajo na podeželske skupnosti in preživljanje s kmetijstvom, ter vzpon digitalnih tehnologij, ki ustvarjajo priložnosti in izzive v smislu digitalne pismenosti, dostopa do izobraževanja in zaposlovanja. Poleg tega sta gospodarska neenakost in brezposelnost mladih globalna izziva, ki pogosto zahtevata lokalne inovacije pri ustvarjanju delovnih mest, razvoju spretnosti ter podjetništvu. Težave z duševnim zdravjem, ki jih še zaostrejujejo svetovne krize in družbeni pritiski, zahtevajo tudi lokalno občutljive pristope k podpori in krepitvi odpornosti. Poleg tega stalna prizadevanja za socialno pravičnost in vključevanje zahtevajo prilagojene rešitve za obravnavanje vprašanj o enakosti spolov, razlikah med rasami in dostopu do virov, ki odražajo edinstveno kulturno in socialno dinamiko v različnih regijah. Z reševanjem teh globalnih izzivov z lokalnimi strategijami bo mladim omogočeno, da izkoristijo potencial glokalizacije za ustvarjanje trajnostne in odporne prihodnosti v svojih skupnostih;

„past nerazvoja talentov“, kot je opisana v sporočilu Komisije o izkoriščanju potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, se nanaša na večdimenzionalni izziv, s katerim se soočajo nekatere regije EU, v katerih je velik upad delovno sposobnega prebivalstva, nizek in stagnirajoč delež prebivalstva z visoko izobrazbo ter odseljevanje prebivalstva v starosti od 15 do 39 let. Posledica tega so neučinkovitost lokalnih gospodarstev, trgov dela, izobraževanja, usposabljanja in sistemov izobraževanja odraslih ter nizka uspešnost na področju inovacij, upravljanja, razvoja podjetij in dostopa do storitev;

„vertikalne in horizontalne jezikovne ovire“ opisujejo zapletenost jezikovnih ovir, s katerimi se soočajo številni mladi na podeželju. Horizontalni segment se osredotoča na pomanjkanje ustreznega dostopa do izobraževanja na področju tujih jezikov, medtem ko vertikalni segment poudarja težave pri razumevanju zapletenega jezika, za katerega so na voljo nekateri viri, in pomanjkanje mladim prijazne ubeseditve.

Uporabljeni viri

Svet Evropske unije

- Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, UL C 456, 18.12.2018.
- Resolucija Sveta in predstavnikov držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o določitvi smernic za upravljanje dialoga EU z mladimi, Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, UL C 189, 5.6.2019.
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o več priložnostih za mlade na podeželskih in oddaljenih območjih, UL C 193, 9.6.2020.
- Sklepi o dolgoročni viziji za podeželska območja EU, dok. 15631/23.
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vključujočih družbah za mlade, UL C, C/2024/3808, 27.6.2024.
- Sklepi Sveta o duševnem zdravju, dok. 15971/23.
- Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino, 2020/C 372/01.

- Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2024 „Evropa v gibanju“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar, UL C, C/2024/3364.
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic o celovitem pristopu k duševnemu zdravju mladih v Evropski uniji. UL C, C/2023/1337, 30.11.2023.

Evropski svet

- Evropski svet, Strateška agenda EU 2019–2024, 20. junij 2019.
- Letta, Enrico: Mnogo več kot le trg – hitrost, varnost, solidarnost – krepitev enotnega trga za trajnostno prihodnost in blaginjo vseh državljanov EU (*Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*), april 2024.

Evropska komisija

- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040, COM (2021) 345 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040, COM (2021) 345 final. Delovni dokument služb (del 1–3).
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU, COM(2022) 198 final.

- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, COM(2023) 32 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, COM(2021) 101 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025, COM(2020) 698 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025, COM(2020) 152 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025, COM(2020) 565 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Unija enakosti: strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov, COM(2020) 620 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o celovitem pristopu k duševnemu zdravju (sporočilo o celovitem pristopu k duševnemu zdravju), COM(2023) 298 final.

- Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, Deveto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji (deveto kohezijsko poročilo), marec 2024.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o devetem kohezijskem poročilu, COM(2024) 149 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje, COM(2023) 577 final.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt za digitalno izobraževanje 2021–2027 – Novi temelji za izobraževanje in usposabljanje v digitalni dobi, COM(2020) 624 final.
- Delovni dokument služb Komisije – Povzetek ocene učinka skupne kmetijske politike na teritorialni razvoj podeželskih območij (SWD(2021) 398 final).
- Evropski sklad za regionalni razvoj, Interreg Europe: Poročilo o politiki: Kako spodbuditi podjetništvo na podeželju? (*How to boost entrepreneurship in rural areas?*), April 2020.
- Generalni direktorat Evropske komisije za izobraževanje in kulturo, Erasmus+ strategija za raznolikost in vključevanje na področju mladine (*Erasmus+ Inclusion & Diversity Strategy in the Field of Youth*), december 2014.
- Perpiña Castillo, C., Jacobs-Crisioni, C., Barranco, R., Curtale, R., Kompil, M., Vallecillo, S., Auteri, D. in Dijkstra, L., Priložnosti in izzivi za oddaljena podeželska območja v Evropski uniji (*Opportunities and challenges for remote rural areas in the European Union*), Evropska komisija, Ispra, 2023, JRC135398.
- Urad za publikacije Evropske unije: Študija o življenjskih razmerah in dostopu do izbranih osnovnih potreb v najbolj oddaljenih regijah EU (*Study on living conditions and access to selected basic needs in the EU outermost regions*) – 2024: ISBN 978-92-68-11899-3, doi: 10.2776/185784 KN-05-24-084-EN-N.

- Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Povzetek strateških načrtov SKP za obdobje 2023–2027: skupna prizadevanja in skupne ambicije, Bruselj, 23.11.2023, COM(2023) 707 final.
- Urad za publikacije Evropske unije: regionalni letni zbornik Eurostata – 2023, izdaja 2023.
- Spletna statistika Eurostata: Evropa med mesti in podeželjem – kakovost življenja na podeželskih območjih 2022.
- EU mreža za SKP: podpora zdravju in dobremu počutju evropske kmetijske delovne sile (*EU CAP Network: Supporting the health and well-being of Europe's agricultural workforce*), Policy Insight, junij 2023.
- Evropska komisija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja: Ocena, kako strateški načrti SKP prispevajo k ciljem dolgoročne vizije za podeželska območja EU (*Taking stock of how CAP strategic plans contribute to the objectives of the long-term vision for the EU's rural areas*), končno poročilo, Urad za publikacije Evropske unije, 2023.
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU, COM(2022) 198 final.
- Evropska komisija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja: Odprto pismo o začetku izvajanja pakta za podeželje (*Open letter on the launch of the Rural Pact*), 17. december 2021.

Mladinsko partnerstvo med Evropsko unijo in Svetom Evrope:

- Mladinsko partnerstvo, mladi na podeželju: različni, prezrti in neizpolnjeni (*European Union-Council of Europe Youth Partnership: Youth Partnership, Young people in rural areas: diverse, ignored and unfulfilled*), marec 2021.

Združeni narodi

- Združeni narodi, A/RES/70/1, Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*).
- FAO in IFAD. 2019 Desetletje družinskega kmetovanja Združenih narodov 2019–2028. Globalni akcijski načrt. Rim.
- Informacijska mreža o prehranski varnosti (FSIN) in Svetovna mreža za boj proti prehranskim krizam, Globalno poročilo o prehranski krizi za leto 2024 (*Food Security Information Network (FSIN) and Global Network Against Food Crises, 2024 Global report on food crisis*) 2024. GRFC 2024, Rim.

OECD

- OECD, Priporočilo Sveta o ustvarjanju boljših priložnosti za mlade, zasedanje Sveta na ministrski ravni, 9.–10. junij 2022, JT03497457.

Drugo

- Moxon D., Bárta O. (2024). Rezultati faze posvetovanja EUYD10: potrebujemo mlade (EUYD10 Results of the Consultation Phase: We Need Youth). DOI: 10.5281/zenodo.10656746.